

och DEN FÖRSVUNNA SKULPTUREN / and THE MISSING SCULPTURE

Med sten kan man bara gå framåt. Aldrig tillbaka. Hvis landskabet er en krop, er det en krop fyldt med ar.

”Inget landskap är så speciellt och så intensivt som Bohuslän. Det är ett märkligt landskap och det har många insett och det var negativt på gamla Linnés tid. Han tyckte det var grått och trist härute, men nutidens konstnärer uppskattar det i hög grad och det beror kanske framförallt ur studiesynpunkt på att det här landskapet är naket. Bergen står här och visar hela sin oklädda kropp. På många andra ställen, var vi än är i vårt land eller i Norden, så är i regel bergen skogbevuxna och i konstnärens grundutbildning ingår att studera kroppen och dess uppbyggnad. Det kan man då flytta över från människokroppen till landskapskroppen.” Sådan svarer den svenske akvarelmaler og grundlægger af Gerlesborgskolan Arne Isacsson i et interview på spørgsmålet om *varför Bohuslän?*

Ljud: hav som slår mot klippekysten

Jeg er også her for at studere landskabskroppen. Jeg skriver fra K's store gule kastanjegård fra min egen opvarmede krop af sommer som synes at vare evigt. Jeg er ikke alene. Fjorten familier sliber hverdagens hjørner og kanter mod hinanden når livet i storbyen over sommeren byttes ud med sammenhold og fælleskab blandt små monumentale bjerge. De rejser sig som øer i et hav af enge og skog. Og udenfor de nye bjerge. Havet flytter længere og længere ud og med tiden stiger land ur havet. Jeg tror, jeg begynder at forstå stedet. At følge samme rytme. At lave mad, at vaske op, at passe børn og så holde det gamle alderdomshjem i skik. Det gøres sammen i landskabet.

Ljud: granit som sprængs ett par kilometer bort

Jeg cykler til havet og bader i saltvand ved kunsthøjskolen morgen og aften. Mit hår er stift som den Zebras man, der står uden for kirken ved Tossene. Vi køber isglass i butikken med thailandske varer og min hånd bliver fedtet af den smeltede sukkermasse. Der er vattenbrist på kunstnærernas kollektivverkstad. Vi deler problemet. På min telefon følger jeg med i dramaet som udspiller sig i den thailandsk grotte, hvor tolv fodbold drenge og deres træner sidder indespærret på 15. døgn. Det er monsunregnen som fylder bjerget med vand. Brønden her er tom.

Ljud: vinkelslipar mot sten kropp

Verdensmesterskabet i fodbold er nu. Vi ser Frankrig besejre Belgien under kastanjetræet og dagen efter Kroatien England. E er på besøg. Han fortæller om en mand i Indien som gravede en tunnel igennem det bjerg som skilte hans kones liv fra at blive reddet. Vi står på bjerget over Jätteklyftan och havet öppnar sig. Ikke på hver sin side som i Ronja Rövardotter. Vi er tilsammen. Evigheden er derude i den ubrudte horisont. Mod land bliver skoven blå, fordi himlen er et køligt filter. Es salte læber kysser min mund. Salthalten är förhållandevis hög i hela kustområdet. Da vi kommer ned fra bjerget danser älvorna på engen foran byssjan.

Ljud: eko från en stämman som studsar mot berget på andra sidan

H har boet her for år tilbage og bærer landskabet i sit hjerte. Vi er vandret opad. Til søen som ligger på bjerget. Små grodorna som vi dansede til midsommer krydser stien. En skøjteløber, skraddaren, løber på vandet. Den kan løbe på skøjter uden is. Et landskab formet af istiden. Flera istider och millontals år av vittring skapar de låga, rundade bergsformationer. Det er et godt sted at tænke, der på toppen af bjerget. Jeg tænker på de thailandske drenge, der befinder sig i grotten under bjerget. De kan *bare* tænke. Tidligere i dag læste jeg en artikel hvori det stod at fodboldtræneren har været munk og han lærer drengene at meditere. Der er åkander i søen. Himlen spejler sig i vandet. Vi bader nakna.

Ljud: en traktor vänder hö på ängen

Hvis landskabet er en krop, er det en krop fyldt med ar. Jeg cykler til helleristningerne på en bakket vej på et kvarter. E sender et billede af en mariehøne, en nyckelpiga, som kravler på hans hvide ben. Jeg havde en fæsting på min mave i dag. Ville gerne have byttet den for en mariehøne. Måske bliver der et år efter dens kæbers klippen i mit kød. En permanent souvenir. De nyeste ar tillagt min krop findes på begge sider af min højre ankel. Det er derfor jeg cykler. Jeg brækkede benet i en fodboldkamp i ugen hvor sommeren kom. Det vi gør sætter aftryk. Det er 3000 år siden bronzealdermennesket satte sten mod sten og bankede billedet af ett skepp, en fyrehjulig vagn och mer än 35 skålgropar ned i den flade klippe. At arbejde med sten. Det gøres der på kunstnærernas kollektivverkstad. Med sten kan man bara gå framåt. Aldrig tilbage. Siger de.

Ljud: hammare och mejsel

Bohusgranit, den yngste graniten i Sveriges urberg. På tomten ved mine forældres sommerhus ligger småstenene spredt ud rundt om huset. At hugge i sten. At være billedhugger. Det er en reduktiv metode. At fjerne materiale for at formen skal komme frem. Det er to måneder siden de opdagede skulpturen var væk. Jeg tror ret hurtigt T erfarede at maskinen tog halvdelen af hans finger. Og hvad med bjerget? Mærker det at kroppen sprænges i tusind stykker og sendes ud i verden? Under høsten var den blevet flyttet til det udendørs magasin som findes på Stengården. M havde selv placeret den der. To hundrede og tredivende centimeter høj Bohusgranit hugget ud til en skulpturkrop som vrænger sig i sorg eller smerte. *Pietà* hedder den. Et velkendt motiv fra kunsthistorien, Maria med den døde Jesus i skødet. Og så kommer regnen endelig.

Ljud: regn mot torr jord och tusen cikador

E sender en sms. Alle klarede den ud af grotten. I dag blev fodbold drenge igen født til verden, og der kom vand i hannerne. Hvis landskabet er formet af istiden, er vand den kunstner som har skulptureret kroppen. Det finns inte ett givet sätt, ett recept på hur konsten skapas, siger Arne Isacsson i interviewet. Enhver må finde sin egen vej. I dag: mest solrigt. Det er 21 grader. Højeste temperatur vil være 21 grader. Og så er det VM-finalen. Et barn skal tisse og går om bag ved skærmen og stiller sig. Han kan ikke se os. Vi kan se alt andet end hans hoved. Og bagefter er de på kirsebærrov. Rusker træet. Klatrer op på stolen med en kroget, lang pind og dasker til grenene. Det er en succes. Græsset flyder med røde bær. Le Bleu vinder. Og kommunerne vil sikre offentlige skulpturer med gps.

Ljud: bullret från åska långt bort

Firs år gammel får den russiske skulptør Valery Yevdokimov sin kunst stjålet i Sverige. Med sten kan man bare gå framåt, siger de. Men det er det samme med mennesker. Han kommer troligen inte tillbaka. Jeg kigger i kollektivskåpet i køket. Folk har efterladt det de ikke nåede at fortære. Det er ikke første gang det har hændt. Store skulpturer er blevet hentet og kørt bort dulgt i nattens mørke. Men det er oftest bronzeskulpturer. De kan smeltes om. Du kan få 35 kr. for et kilo. Med bronze kan du gå tilbage. Det er materialet, der fordærver. Med *Pietà* er det noget andet. Det er sten. Klippeblokken er umulig at få tilbage, og derfor må det være en forelskelse i formens udtryk, der har drevet til forbrydelse.

Ljud: klangen från ett balanserande stenblock med hålrum under sig

Jeg er ved havet. Minken bader i samme dyb som jeg. En främmande art. Der er flere jättegrytor i området. Det hænder att man kan hitta gamla mynt i dem. At kaste mønt i vand. Den sidste skik vi har taget med os fra en tid, hvor man ofrede til guderne. Strömmande vatten har fått en sten att rotera i en virvel under en längre tid. Og igen er det vandet som er kunstneren. Stenen værktøjet. Kirken lå ved havet. Nu ligger den midt i landet. Det er ikke som det landskab jeg kender. Kirken lå ved havet. Nu ligger den i havet. Jeg tænker på granitten på stranden derhjemme. Er det sten stjålet af istiden eller har isen blot lagt dem i en ny skuffe? Rotationen forstyrrer. Skaber tomme rum, hvor nye ting kan begynde. Og så er der de genkendelige træk ved landskabet. Lapporten, set fra Gerlesborg, i den bohuslänska skärgården.

Ljud: såg mot sten

Nu holder traktoren uden for mit vindue. Røret har rustet væk og vandet finder andre veje. Det er derfor brønden er tør for vand hver anden dag. Vinden får enggræsset til at danse som et syngende publikum på fodboldstadium og skråt bagom ligger bjerget. En stige går ned i dybet. Det tog dykkere seks timer at komme frem til fodbold drenge i grotten. Med de nye metoderna får vi hela tiden revidera vår kunskap och komma med nya rön. Hällristningarna blir ivrigt studerade. Nu med laserscanner och en typ av digital kamerateknik för att ge 3D-gestaltningar. De samme tegninger som ses i universitetets logo. E kan ikke få dem til at overleve i sin lejlighed. Sukkulenterne. Måske er det bare dem derude som overlever tørken. Vi ser Astrid Lindgrens Saltkråkan på computeren og det er lidt som om vi er med. Der er mad i køleskabet fra i går. Vi behøver lidt magi, siger H, og tager en klunk vatten. Denne dagen et liv. Skibet som sejler mod dødsriget.

Ljud: den lilla bäcken